

QVÆSTIO MEDICA

Cardinalitiis disputationibus manè discutienda in Scholis
Medicorum die Iovis 11. Martij.

M. CAROLO DE LAVAL, Doctore Medico, Præside.

An causariorum dolores, imminentes aëris mutationes prenuntiant?

I.

ELEMENTORUM mixtis componendis natorum hostilis unio, omnia moderatur vel interturbat; ac quam compagem ex illis adornat ruinæ sensim objicit. Inter illa ignis est, qui ut Microcosmi Tyrannus, impatientius sœvit in confœderata, pabulo & domicilio infensus: cuius ardorem ut natura compesceret, jugemque triplicis substantiæ jaœturam resarciret, assiduâ indiguit restauratione quæ usu moderato sex rerum non naturalium celeriter, & si iniquius, perficitur. Aër vero omnium citissimè & vehementissimè corpora permeat; ideo potu & cibo in reparandis spiritibus promptior; in excrementis eliminandis eorumque proventu arcendo, motu & quiete aptior; in concitandis humoribus, somno & vigiliâ, venere & animi Pathematis, potentior. Hic morborum & sanitatis, vitæ & mortis auctor est. Quid mirum? cum qualitate, substantiâ, ac subitâ & inæquali mutatione; contactu, inspiratu & transpiratu corpus tantopere alterare valeat, qui ex omni parte, ab anni tempestatibus, mundi regionibus, ventis, meteoris, non sine interventione astrorum, tam publicè immutatur. Illo jucundè potiuntur benè nati quibus robur circa pectus & æs triplex; tutò minus querulae vitæ addicti, qui vel levissimos ejus inter motus præviis quasi doloribus percussi, dispositionum ad mutationem primordia præsentiscunt, damnaque luunt.

A

II.

AER elementum est, an fluidum? an humidum? an grave? an leve? an calidum? an frigidum? spatiis tribus seu regionibus distinctum. Suprema pura tranquillave, Cœlo, cui collimitatur, communi pace conjuncta, ejus nomine nuncupatur. Media mutationum ferax, non paucorum meteororum officina est; in qua aëris humore tenui contextus est, qui commotus, ventos, vehementius concitatus, ignes & tonitrua; contractus nubila; conspissatus pluviam, congelantibus levius aut turbulentius densioribus nebulis, nivem aut grandinem fabricat, cudit; distentus serenitatem facit. Iusta regio animantium vicina & contubernalis multifariam terræ & aquæ halitibus respersa; nec non astrorum omnium Solis & Lunæ præsertim impressionibus lumine & motu incidentibus perfusa, aërem cibo potuque utiliore tam necessariò alterat, ut ad ejus immutationem non possint corpora non affici & immutari: citius vero quæ humoribus scatent vitiosis, crudisque sucis redundant ab alicujus partis imbecillitate ortis, qui cognationem quamdam & analogiam habent cum aëris intemperie & qua adveniente agitantur, funduntur, incenduntur, & corrumpuntur prævio mutationum insultu, unde rigores nervorum, contractiones muscularum, totius corporis læsio & dolor de novo futuræ aëris mutationis nuntius, quamquam qui valet nihil afficiatur.

III.

SANITAS, quâ sola vita pretiosior hominibus, constituitur in partium similarium laudabili temperie, organicarum appositâ conformatione, & omnium inter se communione, munis egregie obeundis, ferendisque alacriter laboribus aptissimâ. Hanc in puncto illo tam celebri omnis excessus experte qui concipit, ludentis naturæ jocosâ imagine ipse se illudit. Optimæ quidem magna latitudo, multæque differentia habentur pro hominum varietate: in eodem censu comprehenditur quæ δύσηρατος est & cum querela, ab optima maxime discrepans: utriusque illud fatum est ut similibus ambæ conserventur & à quopiam contrario insinuiter occurrente lèdantur; unde res publico corporis sanitatis bono natæ cum derepente mutantur illud præpediunt & mutant: tanta affinitate junguntur dolor & subita mutatio ut eodem passu irrepant & crucient; maxime ubi imbecillam & causariam naturam

attigerint. Non secūs ac corpus valida intemperie superbiens animam inconstantem & invalidam cogit temp̄eramento ancillari; ac velut pingendis moribus humores suppeditat; quorum vel exigui motus, tanti apparent, ut ex bile paucā infestante incendium, ex lenisibilo aut flatu imaginentur tonitrua somniantes, aliive quamplurimi quorum in animo sunt quasi causariæ partes, quas heu curare utique vetat cerebri *αὐλῶσις*.

IV.

DO L O R, animi & corporis tormentum, duplīcē sortitur causarum differentiam; quædam extrinsecus adveniunt cum sensibili corporis alteratione: harum nulla est quam vitare non possumus, præter aërem nos circumvenientem, cui indesinenter corpus offendit, tot pervium ægritudinibus, quot in cute patent ostiola. Aliæ à nobis proficiscuntur, ut partium imbecillitas quæ copiam humorum & malitiā arcere impotens excrementorum proventu tandem superatur. Valetudinarij qui miseram ducunt animam utrisque səpiùs conflictantur. An naturæ propria vis homines commonet vētūræ aëris mutationis ut dolorem renovatraræ? Hæc non solum in ipsis sed etiam in brutis animantibus signa præmonstrat. Hirundines in eunte autumno nidos deserunt, quos vere redeunte repetunt; Alcyones qui in littoribus cunabula extruunt, non ante maris procellas præsagiant, quam ab aëre priùs moto percepint; Delphini tranquillitatē maris, sues marini tempestates vario saltu præsignificant; Erinacei ad mutationes cubilia comutant, & quā ventus spiratus est fenestrām occludunt. Quam intelligentiam ecquis illis dedit animantibus? nisi quis inest singularis à natura sensus mutationis in aëre futuræ, quo hominem prudentissimum animal carere noluit in morbis præsentieis, quæ ortos səpè ipsa per se curare suevit.

V

QUE M A D M O D U M ex anni temporibus morbos conjiceret licet, ita ex morbis anni tempestates; constitutio quippe anni cum sit temperies aëris quæ per ejus tempora decurrit annus & morbus səpē tempestie congeneres esse solent: illi adeo magis communes erunt iis quos corporis temperies aëris tempestiei conjungit, ut quā ratione tempestatis mutatio solemnem ægritudinem propediem affore causarios monet; eādem causarii tempestatum

circuitus præsentiant. Tanta vis est causariorum in naturis ut etiam
aëris nostratis vicissitudines morbi illis referant. Igitur de aëris muta-
tione brevi successura causariorum dolores conjecturas dabunt qui
duos aut tres sæpe ante dies ingruunt & ita exacerbantur ut nullus
extet in corpore calculus, verruca, callus, vel os aliás fractum aut
luxatum quod non sit causationis argumentum & imminentem
mutationem non prænuntiet citius certiusque barometro, thermo-
metro & tota arte mechanica; nullæ tandem partes imbecillæ
quæ non sint parvi mundi alia Ephemeredes, futuræ in aëre
novitatis interpretes. Illud ei perspectum erit qui aërem alto mari
comparabit, hoc fluctus semper agitant, quos nisi strictus excipiat
locus nemo ob parvitatem animadvertisit, sic illum continui im-
pellunt motus, nemini tamen cogniti, nisi imbecillum & sagacissi-
mo sensu prædictum feriant corpus.

Ergo Causariorum dolores, imminentes aëris mutationes prænuntiant.

Afferebat ANDREAS ENGUEHARD,
Constantiensis. A. R. S. H. M D C LXXVII.

P A R I S I I S,

Apud Franciscum Muguet, Regis & Illustrissimi Archiepiscopi
Parisiensis Typographum.